

: Posamezna številka 6 vinarjev :

„JUTRO“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 3. jutraj, ob ponedeljkih ob 10. dopoldne. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1.20, s dostavljanjem na dom K 1.50; s pošto celoletno K 20.—, polletno K 10.—, četrtletno K 5.—, mesečno K 1.70. Za inostranstvo celoletno K 30.—.

Telefon številka 303.

JUTRO

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

: Posamezna številka 6 vinarjev :

Uredništvo in upravnistvo je v Franciškanski ulici 8. Dopisi se pošiljajo uredništvu, naročnina upravnistvu. Neprankirana pisma se ne sprejemajo, rokopi si se ne vračajo. Za oglase se plača: peti vrsta 15 v, osmrtnice, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglaševanju popust. Za odgovor je priložiti znamko.

Telefon številka 303.

Italijansko-turška vojna.

Splošni položaj

se ne zboljšuje čisto nič, pač pa bi se skoraj moglo reči, da postaja vsakega dne slabši. Mnogi so se bali otvoritve turškega parlamenta in kakor se vidi ne zastoj, ker oster je bil že prestolni govor, ki ga je sestavila vlada, za katero pravijo radikalni mladoturki, da ni dovolj odločna. In ako že vlada tako ostro govori, kako bodo še-le govorili poslanci! Mladoturki zahtevajo v svojo odločnostjo proglasitev „svete vojne“, ki je v nekaterih delih turškega cesarstva in v turških pokrajinah, ki se nahajajo pod protektoratom tujih držav, že proglašena in iz Egipta baje že marsikaj 20.000 oboroženih muslimanov proti Tripolisu na pomoč slabim tamšnjim turškim posadkam, nove čete muslimanov se pa v Egiptu še zbirajo in bodo sledile prvimi.

„Sveta vojna“ za Italijo ne pomeni posebne nevarnosti, dokler jo proglašajo samo posamezni šejki v svojih okrajih, pač pa postane ona zelo nevarna, ako se ona proglašajo v Carigradu in bodo poklicani pod zeleno prerokovo zastavo vsi muslimani iz vseh dežel in vseh krajev sveta in to storijo gotovo mladoturki, ki jim je rešitev samo in edino v vojni, ker ako se omeji Turčija na prazne proteste in samo na lokalno vojno v Tripolisu in Cirenajki, bo mladoturškemu režimu odzvonilo: Turki si morajo ohladiti jezo in ako si je ne ohladijo na Italijanih, ali na kaki neturški državi sploh, si jo bodo morali ohladiti na — svoji vladi.

Bolgarska ne mobilizira

v pravem pomenu te besede, ali njene vojne priprave ob turški meji so močno slične pravi mobilizaciji, kar je tudi umljivo, ker zbira Turčija prav sumljivo večja vojna krčela okoli Jedrena, t. j. v bližini bolgarske meje, iz česar sklepajo nekateri, da je nasvetovala Turčiji vojno z Bolgarsko neka njena prijateljska velika sila (Nemčija?) to pa zato, ker bi v tem slučaju gotovo prišlo do intervencije, katere rezultat bi morda bil ta, da bi Turčija morda obdržala vsaj formalno suverenske pravice nad Tripolisom. Italija sicer izjavlja, da se ne zadovoljuje samo s protektoratom nad Tripolisom, ampak ga hoče dobiti v popolno svojo oblast, ali ako bi prišlo do tozadevne konference evropskih velikih sil, bi se gotovo zadovoljila — ker bi se zadovoljiti morala — tudi s protektoratom, kar je v bistvu tako in tako popolnoma enako aneksiji. Ta verzija je zelo verjetna in zato nas ne bi čisto nič iznenadila vest o nenadnem začetku sovražnosti na bolgarsko-turški meji.

Arnaudi

hočejo porabiti sedanje zmešnjave in zadržev, v kateri se nahaja Turčija, v svojo korist in zahtevajo od turške

vlade odločno izpolnitev obljub, storjenih od njene strani za časa poslednje njihove ustaje. Takrat jim je turška vlada marsikaj obljubila, da bi le mirni bili, potem je pa — po navadi — ppozabila na svoje obljube, ki jih bo pa sedaj morala izpolniti, ako bo hotela imeti v Albaniji mir in ako bo hotela računati v vojni na pomoč Arnautov.

Italija ob avstrijski meji ne mobilizira, vsaj v uradnem dementiju tozadevnih vesti in dunajski „Die Zeit“ se tako zatrjuje, ali simptomatično je vendar nedementirano dejstvo, da zbira Italija večja vojna krčela ob tirolski meji. Ali je zveza med Avstro-Ogrsko in Italijo tako — „trdna“?

V Eritreji,

svoji koloniji ob Rdečem morju je pozvala Italija pod orožje domače vojaške rezervnike, ki so se pozivu v obilnem številu (čez 20.000 mož) tudi odzvali: njihova dolžnost bo braniti to italijansko kolonijo v neposredni bližini turške provincije Jemena, pred eventualnim turškim napadom. Samo ako ta vojna moč ne bo preslaba, da bi odbila turški napad!

Z boljšča v Tripolisu

ni posebnih poročil, ker prava vojna sploh še ni začela in se vršijo male praske okoli mesta Tripolisa, ker v notranjost dežele italijanska armada še ni začela prodirati.

V naslednjem podajamo najnovejša poročila z boljšča.

Diplomatični komunike o položaju med Italijo in Turčijo.

Dunaj, 16. oktobra. Sedaj je izdan oficijalni komunike o položaju med Italijo in Turčijo. Posredovanje velešil med obema državama je popolnoma izključeno, ker je sedaj položaj veliko bolj zamotan kakor prejšnji teden in zahteva Italija vrh tega še brezpopojno izročitev Tripolisa od strani Turčije. Istotako Italija tudi ne bi hotela plačati nikake denarne odškodnine Turčiji za Tripolis. Situacija je sedaj jasna: Mirna rešitev konflikta med vojskujočima se državama je nemogoča.

Zopet boj pred Tripolisom.

Rim, 16. oktobra. Včeraj zvečer ob polu 11. so Turki zopet napadli Italijane pred Tripolisom. V boju se je zlasti odlikovala turška artilerija, ki je neprestano obstreljevala italijansko opozicijo. Bitka je trajala celo noč. Turki so se morali umakniti. Italijani so izgubili 23 vojakov, 14 pa jih je težko ranjenih. Turške izgube niso znane.

(Nadaljevanje na tretji strani.)

Vse se menja . . .

Povodom prestolnega govora, [s katerim je bilo otvorjeno sedanje zasedanje turškega parlamenta, se mora človek nehoti zamisliti v še nedavno preteklost in jo primerjati s sedanostjo, ker vsakemu so znani oni velikanski boji, ki jih je vodila Evropa skozi stoletja z azijskimi divjaki Turki. ki so oplenili in požgali skoraj pol Evrope in odvedli v svoje suženjstvo na stotisoče in morda tudi milijone evropskih prebivalcev.

Skozi stoletja so bili Turki strah in trepet za polovico Evrope in še danes se govori pri nas z grozo o časih, ko so Turki plenili in požgali naše kraje, klali starce in majhne otroke, mladino pa peljali s seboj — v težko sužnjost. Živa je tradicija v našem narodu na te čase in zato mu je tudi prirojeno sovraštvo do Turkov, ki so toliko časa polnili svoje hareme s slovenskimi dekleti in množili divje janičarske čete s slovenskimi dečki, ki so potem — ne vedoč, da je slovenska zemlja njihova domovina — plenili in požgali slovenske domove in klali morda lastne stariše, brate, sorodnike . . .

Turki so bili divjaki in zato je bila vsaka vojna proti Turčiji in naj jo je vodil kdorsibodi vedno simpatična v celni Evropi v širokih ljudskih slojih, ki se niso brigali za visoko politiko, nego je govorilo samo srce, ki je želelo Turkom pogin, zato stojijo ti široki ljudski sloji evropskih narodov tudi danes na strani Italije, ker Turkom privoči vsak, da bi bili — premagani.

Diplomati in politiki presojaajo to reč, seveda, drugače, oni na preteklost ne mislijo, za njih je merodajna sedanost in tako smo dočakali, da se navdušujejo za „krivoverce“ Turke proti katoliškim Italijanom najbolj ravno — avstrijski katoliški klerikalci, ki s tem vnovič dokazujejo sicer že znano resnico, da jim je vera le sredstvo, ne pa kak višji cilj, kakor oni vedno trdijo in kar jim nerazodno ljudstvo, ki nič ne misli, brezpopojno veruje.

Sicer pa ni to ono, o čemur hočemo danes pisati. Prestolna beseda v turškem parlamentu nam je potisnila pero v roko.

V tej prestolni besedi se turška vlada sklicuje na kulturo, civilizacijo, humanost, pravni čut in mirovna stremiljenja, vse pojmi, ki so nam sicer dobro znani, ali katerih imenovanja tako čudno zvenijo, ko se slišijo — iz turških ust.

Na kulturo se sklicujejo Turki, ki so stoletja ovirali Evropo v njenem kulturnem delovanju in onemogočali vsako kulturno delo in življenje na celnem jugovzhodu Evrope in ki še danes nasilno zapirajo srbske in druge neturške šole v Stari Srbiji in Makedoniji; isti Turki se sklicujejo tudi na civilizacijo in razmere v njihovi državi so še danes take, da človek nikdar in nikjer ni varen niti svojega življenja niti imetka; na humanost se sklicuje Turčija, v kateri so še danes

mogoča masakriranja pripadnikov neturških narodov, da ne govorimo o turških grozodejstvih v še nedavni preteklosti, tudi pravni čut ni več neznan sedaj, ko se nahajajo v zadregi, dokler so pa bili močni, so ro ali dežele na vse strani in samo z ropom nekaj napravili iz Turčije mogočno državo; in, končno, Turki se sklicujejo tudi na mirovna stremiljenja kulturne Evrope — sedaj, ko so brez moči in se jih nihče več ne boji!

Tako se svet spreminja! Vsa ona gesla, ki so se nekaj slišala v Evropi, kadar se je katerasibodi država pripravljala na vojno proti Turčiji, ali kadar se je kak narod hotel iznebiti turškega jarma, porablja sedaj Turčija — proti Italiji! Z geslom: za kulturo, civilizacijo, humanost, pravico itd. se bo borila Turčija z Italijo!

Kako se vse spreminja in menja na tem svetu. Kmalu se bodo dovčerajsnji azijski divjaki branili pred napadi evropskih držav na enak način, oziroma pod enakim imenom, kot se je nekaj Evropa branila pred njimi.

Ali so se stvari tako spremenile, da je Evropa postala barbarska, Turki pa kulturni narod, ki se mora braniti pred vpadom barbarov?

To ne, pač pa si domišljujemo Turki, da so postali odkar imajo ustavo, vsaj enaki evropskim narodom, ako še ne naprednejši in boljši od njih . . .

Ne prihaja nam niti na misel, da bi zagovarjali Italijo radi njenega v Evropi neobičajnega vpada v Tripolis in nočemo se postavljati na stališče, da je pravica na strani onih, ki imajo moč, še manj se pa moremo ogrevati za turško „kulturo“, „civilizacijo“, „humanost“, „pravni čut“, „mirovna stremiljenja“ itd. za „kulturno“, „civilizirano“, „humano“, „pravno“ in „miroljubno“ Turčijo naj se navdušujeta „Slovenec“ in „Edinost“.

Iz slovenskih krajev.

Iz Škofje Loke (Odgovor g. volilcu III.) Iz Škofje Loke, kolikor mi je znano, so se v kratkem oglašili kar trije volilci, da jazmotiviramo bližajoče se občinske volitve z nado, da bo [naše drezanje rodilo kaj sadu — ker sta gospoda I. in III. razreda pisala o kandidatih, oziroma možeh priporočljivih za kandidate, Vas prosim, gospod urednik, da daste tudi št. II. malo prostora v svojem cenjenem listu, ker bi tudi jaz rad še enkrat posegel v volilno razpravo, oziroma predpripravo. Z g. volilcem I. se v splošnem ujemam glede kandidatov, ki jih priporočam; reči moram le, da bi bilo včasih treba odpreti oči in pogledati bolj natančno, če se že izbira. V vsakem slučaju ne more in ne sme obveljati pregovor: Kdor veliko izbira, izbirek dobi. Pa da me kdo napačno ne razume! Ni treba, da bi iskali najmanjše pege in proge ter stikali za dlako v jajcu; tako ne mislim. Ker sem bil prej pri pregovoru, povem še to naj-

lažje z rekom: Ni vse zlato, kar se sveži. — Kdor bi ne bil prav posebno natančen, bo gotovo volil od gospoda I. predlagane moža. — Veliko več bi se ga lotil, ker potreben je tega na vsak način. Gre za to, kako se naj ga smatra: ali je resno mislil, da bi se kandidiral vsi od njega predlagani možje, ali je hotel samo malo potegniti. Upam, da ni družega slučaja, da bi namreč delal kdo tako otročarijo in da imam opraviti z resnim volilcem. V tem slučaju, da je dopis gospoda III. resen, je pokazal s tem, da sam o sebi pravi, da izraža svoje mnenje „kot dober poznavalec škofoških razmer“. Piše nekaj o volilnem redu „po strogo demokratičnih nazorih“, katere menda hoče on zastopati, potem se pa ravno pri naštevavanju pokaže, da misli prav malo demokratično. Volilci s „strogo demokratičnimi nazor“ vendar ne bodo predlagali v uvaževanje pri izbiri občinskih mož fabrikantov, o kateri se navadno ne more reči, da bi bili posebno demokratični. Pa ni samo to! Mesto mora vendar ohraniti slovenski značaj in ni prav nobene potrebe, da bi volili v odbor fabrikanta Alojzija Krennerja, o katerem je znano, da je vse kaj drugega kot Slovenec. Prej je sicer sedel v občinskem odboru kot virilist, toda vsled tega ni potrebe, ga zopet spravljati notri. Med predlaganci je dalje naš notar g. Niko Lenček, ki tudi ne kaže prav posebnega zanimanja za Slovence, če se je treba pokazati narodno mislečega. V ilustracijo, kakšen je ta gospod, bodi povedano, da doma ne goori slovensko, ampak rabi za domače občevarje blaženo nemščino. — Če pa človek v krogu svoje družine ne nastopa kot Slovenec, tudi javno navadno ne pokaže narodne močnatosti. Takih mož se potem za kandidature pač ne more priporočati, če imamo še kaj zavesti. G. volilec III. se je pa slabo obnesel tudi s tem, da predlaga v kandidatno listo nekatero moža, ki jih višje titulira kot so pa v resnici in jih hoče menda na ta način smešiti ali pa jih tako dobro pozna, da še ne ve, kaj so v resnici. Gospod Mlejnik gotovo ne bo zameril, če omenim, da ga je g. III. imenoval kar čez noč za davčnega uradnika in posestnika, gospodu Tratiniku pa tudi gotovo ni naredil posebnega poklona z naslovom „c. kr. sodni ofijal“. Gospod volilec III.! Če mislite pisati in svetovati ob volitvah, bodite resni, ker se gre za resno in važno stvar, če ne, pa raje pustite vso stvar in se ne vitkajte vmes! Capito! Ker se stvar obravnava javno, naj spregovorim še o par drugih predlagancih. Predvsem omenjam gospoda okrajnega zdravnika dr. Ivana Hubada, ki je gotovo še premalo časa v Škofji Loki, da bi mogel poznati naše razmere. Pozna jih pač, pa le iz stališča klerikalnega strankarja, v kateri vlogi se je dostikrat prav dobro obnesel. Tudi za gospoda lekarnarja E. Burdycha mislim ne bo posebne vnetosti med volilci, ker je precej „švigašvaga“. Volilne priprave so zdaj v polnem

LISTEK.

MICHEL ZEVACO:

Ljubimca beneška.

XXIV.

Spopad.

Zjutraj po tistem dnevu, ko se je Roland Kandiano po strašni smrti kardinala Bembra vrnil v Benetke, je policijski načelnik Gvido Džennaro sprejemal v svojem kabinetu raporte svojih glavnih tajnih agentov.

Sedel je ob toplem kaminu, zavil v nekako domačo suknjo. Gvido Džennaro je vestno opravljal svoj posel. Vsako jutro je delal tako, zbiral na svojem domu raznovrstne novice, delal iz nekaterih svoj lastni dobiček in izrabljal druge v izvrševanje svoje naloge, da brani in čuva življenje in blagor beneških državljanov.

Tisto jutro — bilo je 27. januarja — se je zdel prej slabe volje in je zastavljal vsem agentom po vrsti neko vprašanje, na katero ni dobil nobenega pravega odgovora.

S kratkim mahljajem roke je odslovil drugega za drugim. kličoč:

— Naslednji!

Kakih dvajset vohunov policijskega načelnika je čakalo v prostorni predsobi; nekateri so sedeli po klopih, drugi so stali v skupinah in se razgovarjali.

Par slug Gvida Džennara, ki so bili sami vohuni zoper te vohune, je neprestano pohajkovalo po tej predsobi, ta je pobral besedo, drugi gesto, tretji mežikanje z očmi, ki ga je nesel nemudoma gospodarju na uho.

Kadar je stopil vohun v načelnikovo sobo, je skrbno zaprl vrata sabo. Po opravljenem raportu pa jih je pustil odprta, da jih zapre tovariš, ki se odzove Džennarovega klica: — Naslednji! To se je vršilo s točnostjo mašine.

V trenutku, ko stopimo v Džennarov kabinet, je opiral kolmce na mizo, strmel zamisljeno skozi okno in poslušal enega

svojih agentov.

— Ekselencia, juvelir Molina, ki stanuje na Rialtu, je bil nocoj oropan. Lopovi so vlomili stranska vrata in odnesli mnogo dragocenosti. Kričanje Moline in njegove žene je priklicalo lokostrelsko patruljo šele čez dobrošno uro.

— Dobro; sporočite jima v tolažbo, da smo roparjem na sledu in da jih primemo nedvojbeno še letos, ali pa kasneje. Dolej pa naj mrha napravi svoji bajti močnejša vrata! Ali je to vse?

— Da, ekselencia.

— Džennaro je zamrmral sam pri sebi:

— Bogme, ti meščani nimajo pameti! Kje hoče ta Molina, da naj lovim njegove vlomilce? . . . In sploh, saj je bil itak preveč bogat; še lažje mu bo poslej . . . Povejte mi: ali ni prišel zadnje tri dni noben važen človek v Benetke?

— Ne, ekselencia; kupci in mornarji — drugega ni.

— Džennaro je zaklel.

— Že tretjičkrat je stavil zdaj to vprašanje; in zmerom isti odgovor!

— Odslovil je agenta in kriknil:

— Naslednji!

— Vstopil je drug vohun.

— Kaj je novega? je vprašal Džennaro s tisto kratkobesedno dobrodušnostjo, ki jo je kazal svojim agentom.

— Vaši ekselenci bo znano, da sem si ogledal sinoči krčme v pristanišču.

— In si se napil, seveda?

— Oh, ekselencia! . . .

— No, torej, kaj si slišal?

— Nenavadne reči, ekselencia.

— Ohe! . . .

— Slišal sem, da je sin bivšega doža Kandiana v Benetkah; pripravila se, da zavzame doževsko palačo, osvobodi ljudstvo in kaznuje Foskarijevo trinoštvo . . .

— Ali veš za gotovo, da si slišal? . . . Morda si bil samo pijan . . .

— Ne, ekselencia. Saj so kričali „živel Kandiano!“ da so kar šipe zvenketale. Že zdaj ga imenujejo „ljudskega doža“.

— Beži, beži! Neumnosti . . .

— Ekselencia, zatrjujem vam . . .

— Dovolj! Dober vohun se ne sme napiti, zapomni si to! . . . Drevi pa nadaljaj svoje potovanje in si zapomni dobro sleherni besedo.

— Tudi tisto, kar se mi zgodi, da slišim, kadar sem pijan? je vprašal vohun.

— Da, vzlasti tisto.

— In Džennaro je zastavil svoje večno vprašanje!

— Ali ni prišla v Benetke nobena zanimiva oseba?

— Ne, ekselencia.

— Naslednji: je zaklical Džennaro.

Takoj je nadomestil vohuna eden njegovih tovarišev, ki je počakal, s svojimi novicami načelnikovega poziva.

— No, torej, je dejal Džennaro, izstij svojo malho . . .

— Povedati imam vaši ekselenci, da sem se zaradi raznih misli, ki so mi rojile po glavi, postavil sinoči na stražo v bližini krčme pri „Zlatem Sidru“.

— Džennaro se je zdrnil.

— Bralec se spominja, da je ravno prejšnjo noč posetil Bartola Enovkega, lastnika te krčme.

— Kaj si videl? je vprašal živahno.

— Videl sem Bartola stopiti z nekom na ulico.

— S kom?

— Nisem ga spoznal, ekselencia.

— Džennaro si je odahnil.

— Slab policist si je zagodrnjal.

— Bilo je zame brez pomena, ekselencia . . . Dočim se je Bartolo Enooki pogovarjal zunaj s tistim neznanecem, sem jaz opazoval tretjo osebo, ki se je splazila medtem v vežo krčme.

— Ali je bil kak tat?

— Ne, ekselencia. Ni mu bilo videti. Tatu voham vendar na sto korakov?

— Da, poznam tvojo spretnost; nadaljaj . . .

— Torej, ekselencia, Bartolo se je vrnil v svojo hišo. Sto pil sem bliže, pritisnil uho na vrata in slišal glasove, kakor da se dva prepirata . . . in zdi se mi, da sem spoznal neznančev glas . . .

(Dalej.)

Pisarna-UNIVERSAL-agenture

: M. MULLEY :

izda, uredi in založi inlin popolni lovanski

za Kranjako, Koroško, Spod. Štajersko in Primorsko.

: ADRESAR : Važno za inserente.

tiru, seveda le na rotovžu, kjer so včeraj po daljšem moledovanju in bezanju vendar izpostavili volilni imenik. Med meščani se pa kaže zdaj vse premalo vnetosti in zanimanja, kakršno bi moralo biti, če se gre za dobro stvar mesta in meščanov. Ako bo šlo tako naprej in se bo neodmeščanstvo tako slabo gibalo, lahko pridemo kljub demokratičnim nazorom gospoda III. še na slabše kot smo bili dozdaj, ko sta sedela v občinskem odboru dobro znana klerikalca župnik v Sinkovec in dr. Hubad, poleg njih pa nekteri možje, ki so mislili, da se „gospodom“ morajo na vsak način in vsem pokoriti. Upam, da moje drezanje ne bo zastoj in da se bo neodmeščanstvo vendar ganilo. Poklicani faktorji naj skušajo zastaviti svoj vpliv, da se osnuje neodvisen „Meščanski klub“, ki naj izbira kandidate ter odločuje pri njih postavljanju, da bo res neodvisno meščanstvo odločevalo v korist občine. Še enkrat ponavljam kot že zadnjič: Neobenega strankarstva, neodvisen meščan naj gospodari v našem mestu!

Iz županij Njiv in Bisterčice. Na cesti pri mostu, ki pelje v županije in dalje na Okroglo in Hude konce na eno stran; v Bistrico. Zakaa od tam na Kriško planino in Krvevac oz. Senturško, Cerklje in Kranj, manjka potrebnega kašipota. Tudi Sl. planinsko društvo bi lahko postavilo tukaj svoj kašipot na Kriško planino. Tudi povsod drugje manjka potrebnih kašipotov tako pod farovžem v Stranjah, kjer se cepi pot v Podgorico in Zgornje Stranje in dalje v Tunjice, na drugi strani v Godič, Brezje in dalje na Gojzd, na tretji strani pod Gradiščem k Znamnu, Stahovcu in Praprelno. Da se bo razvil tujski promet, treba je kašipotov, da se tujec ve orientirati in mu ni potreba še le popraševati. Druge imajo Baedekerje in potopise, le tukaj ni nič. Župan, ki bi moral v tem oziru kaj ukreniti, hodi na lov z aristokratom Windischgrätzom in spi. — Pa tudi, ko pridejo vojaške patrulje se lažje orientirajo pri vajah itd. C. kr. žandarmerija je po § 26 službenega navodila naravnost dolžna gledati na kašipote pa tudi spi in ne vidi ničesar.

DNEVNE VESTI

Klerikalci in „Slovenska Straža“. Pred kratkim so imeli klerikalci občni zbor „Slovenske Straže“, katerega je vodil njen predsednik, profesor Eugen Jarc. Od vseh dohodkov društva, t. j. 35.000 K — odpade na samo plačo pisarniškega osebja čez 4000 K. Brez denarja se klerikalci ne marajo žrtvovati, to je stara reč, ali če bo delovanje te „Straže“ tudi v bodoče tako skromno, bodo obmejni Slovenci imeli proketo malo od nje! Političnih pravic in nakupa slovenskih posestev in odkupa nemških se odbor „Straže“ ni nič lotil, pa tudi ni upanja, da se jih bo. Zato je letno poročilo funkcionarjev zelo suhoparno, in se vidi, da ljudje pod komando rimsko-katoliške cerkve v narodnopolitičnem oziru ne smejo prav nič samostojno delati ali — odločevati! Zato pa tudi ni pri „Straži“ nobene agilnosti. Najznačilnejše je seveda dejstvo, da klerikalni deželni in državni poslanci in duhovščina proketo malo prispevajo za „Stražo“!

Sobotni „Slovenec“ zagovarja vladne uradnike in svetnika Laschana. „Slovenca“ in klerikalce je samo kričanje, samo kadar morajo „Slovenčevi“ uradniki pred sodnijo in porotniki zarad lumparij — čez mejo be-

žati, je „Slovenec“ tiho. Rojina in dr. Papež imata pri vitezu Laschanu na rotovžu vpliv, zato ga tudi izrabljata; Schwarz in Laschan sta pa klerikalcem enako naklonjena, zato ker je sistem zdaj v Avstriji sploh klerikalen. Zato naj klerikalci glede mestnega gospodarstva naslovijo svoje kritike in zahteve kar na vladnega komisarja viteza Laschana ali pa Rojino in advokata dr. Papeža — kar je nazadnje vseeno, pa bodo dosegli svoj namen. Poudarjamo pa dejstvo, da je na Dunaju svoj čas vladni komisar dr. Triebels več storil za občino kot stori zdaj svetnik Laschan za ljubljansko občino. Punktum!

Zavoženo. Po dolgem, dolgem času je prišel „Slovenec“ vendar enkrat do prepričanja, da je avstrijska zunanja politika zavožena, posebno na Balkanu, kjer so Avstrijo popolnoma spodrinili Lahi in Nemci. S svojimi carinsko vojno proti mali Srbiji Avstrija ni ničesar drugega doživela, kakor velikansko blamažo. Srbija si je znala poiskati druge še boljše trge za svoje produkte, nasprotno pa je avstrijski izvoz v Srbijo znatno padel. Dobriček od tega je imela le naša ljuba, vedno zvesta Nemčija, katero je morala Avstrija poklicati na pomoč, da je lahko anektirala Bosno in Hercegovino in se znebila zraven še pol milijarde kron. Boljše ni znal nihče potegniti našega Aehrenthala, kakor ravno Nemci. Ta mož je sedaj padel v nemilost pri dvornih krogih, naravno da zajedno tudi pri naših klerikalcih, ki ga prej nikdar niso mogli dovolj prehladiti. Avstrijska zunanja politika se mora, kakor zatrjuje „Slovenec“ popolnoma spremeniti in kreniti na drugo smer, ako hoče imeti kak uspeh. To je danes že tako pogreta stvar, da se mora vsak trezen človek smejaati našim klerikalcem, ki so prišli do tako kunštnega izvirnega zaključka.

Izzivanje nemških uradnikov južne železnice na spodnjem Štajerskem je dandanes tako predržno, da bi človek o tem lahko spisal cele knjige. Evo Vam en slučaj: Na železniški postaji v Ormožu, kjer bi morala Južna železnica nastavit slovenske uradnike radi tega, ker je okolica izključno slovenska in slovenski celni ormoški okraj, je dne 14. t. m. nek železniški uradnik ga. J. T., ki je hotel oddati svoje kolo iz Ormoža v Maribor kot prtljago in zahteval to ponovno slovenski, nahlulil z besedami: „Das ist doch ein Blödsinn, dass Sie reden, wo Sie sehen, dass ich nicht verstehe!“ In to vprico več navzočih oseb. Baje se imenuje ta železniški uradnik Haberlik. — To je skrajno razžaljenje dotičnega potnika in Slovenstva sploh, in sicer od strani uradnika Južne železnice, katerega daje v izključno slovenske kraje tako „olikane“ nemške uradnike! Zahtevamo odločno, da pridejo v Ormož in druge slovenske kraje na spodnjem Štajerskem taki železniški uradniki, ki bodo znali s slovenskim občinstvom v službi slovenski — in to dostojno — občeati, ne pa jih poljubno žaliti! Ako bi te vrstice ne zadostile, še znamo napeti tudi druge strune!

Štajerski Slovenci so zopet enkrat povzdignili glas za ustanovitev slovenske celjske višje gimnazije. To je graške Nemce spravilo iz sebe. „Graz. Tagblatt“ že vpije, da je celjsko nemštvo v nevarnosti in izjavlja, da je zahteva po slovenski celjski višji gimnaziji popolnoma političnega, ne pa kulturnega značaja. List pozivlja vlado, naj se odločno izjavi proti slovenski zahtevi, kajti v nasprotnem slučaju bodo smatrali Nemci to casus belli. Celjska višja gimnazija je vitalnega pomena za vse spodnještajerske

Slovence in zato je neobhodno potrebno, da se to vprašanje kolikor mogoče hitro reši. Dolžnost naših poslancev je, da zastavijo v zbornici vse svoje moči, da izvojujejo slovensko višjo gimnazijo v Celju. Niti Nemci sami ne morejo oporekati nje potrebe.

Ta je pa pametna. Goriška „Soča“ opozarja v svoji sobotni številki goriške Slovence, da bodo duhovniki in klerikalni poverjeniki Družbe sv. Mohorja pri razdeljevanju letošnjih knjig nadlegovali ljudi za prispevke klerikalni „Straži“ in jih pozivlja, naj v ta namen ničesar ne žrtvujejo, ker „Straža“ škoduje slovenski stvari. To je „Slovenca“ silno razkačilo. Škofov list vpije, da je to početje naprednjakov silno nevarno in grozi, da bodo radi tega tudi klerikalni somišljeniki izvajali konsekvence glede Ciril-Metodove družbe. Ta je pa pametna. Če „Slovenec“ misli, da bo s tem kaj napravil, se proketo moti. Naprednjakov nikoli ne bo pripravil do tega, da ne bi podpirali „Družbe“, klerikalci je pa tako nikdar niso. „Slovenec“ se je v svojem boju proti Cir. Met. družbi že tako izkazal dovolj umazanega, seveda opravi pa ni ničesar. „Soča“ ima čisto prav, njej se pridružujemo tudi mi. Naprednjaki, niti enega vinarja za „Slov. Stražo“, ki nabira denar samo za svoje volilne agitacijske namene.

Slovenski sodni uradnik — za Koroško? „Slovenski Narod“ poroča: „Avskultant Arnošt Cham, ki si je svoječasno pridobil precejšnje zasluge v borbi slovenske stranke proti nemškemu navalu na Jesenicah, je v petek napravil sodni izpit ter bil premeščen v Millstadt na Koroškem. To bo prvi slovenski sodni uradnik v nemškem delu Koroške.“ Mi k temu dostavljamo samo par ponižnih vprašanj: Ali ni ta Arnošt, alias Ernst Cham tisti gospod, ki se je, odkar je vstopil na sodnijo, iz navdušenega Slovenca prelevil v hudega kazinota in ga je ravno „Slov. Narod“ vehementno napadal? Kako, da kar naenkrat govori „Slov. Narod“ o „slovenskem sodnem uradniku Arnoštu Chamu“? Ali se je gospod Cham med tem morda že spet izpreobrnil?

Trozveza se majo. Kakor poročajo razni listi, so dobili diplomatski krogi obvestilo, da se v Nemčiji pojavlja močan odpor proti obnovitvi trozveze med Italijo, Avstrijo in Nemčijo. Slične pojave je bilo v Nemčiji že večkrat opažati, posebno takrat, ko je v algesiraškem vprašanju Italija odločno stopila na stran Francije in pustila svoja zaveznika Nemčijo in Avstrijo na cedilu. V dobro poučenih krogih se zatrjuje, da je to gibanje v Nemčiji samo trenutno. Kdaj se trozveza obnovi, to še ni znano.

Agro-Merkur pred sodiščem. Včeraj popoldne se je pričela pred ljubljanskim deželnim kot trgovskim sodiščem obravnava proti Agro-Merkurju, katerega toži „Zveza slovenskih združenj“ za 540.094 kron. „Zvezo“ zastopa dr. Ivan Tavčar, konkurzno maso „Agro-Merkurja“ pa njen upravitelj dr. Sajovic. O izidu bomo pozneje poročali.

Mestno gospodarstvo. Piše se nam: Zadnjič ste poročali o mestnem gospodarstvu za Laschanove vlade pod klerikalno egido. Vendar ste se v svoji notici malo zmotili. Res je, da je mestno gospodarstvo zdaj tako silno zavoženo, kakor ni bilo nikdar prej. Ali izplačati ni samo 100.000 K, temveč kar 200.000 K. Blagajnik mora odlašati kar že z izplačili mestnim prevežem, tako daleč je stvar že prišla. Režeži, ki dobivajo na mesec iz mestne blagajne po 8, 10 ali 12 K, morajo toliko časa čakati, da pride v prazno blagajnico kaka globa. Vzorno gospo-

darstvo se vidi tudi iz selitve mestne mitnice na Dunajski cesti. Hišo, kjer je bila mitnica doslej, je kupil nov gospodar in je najemnino strankam, torej tudi mitnici, nekoliko povzegal. Vsled tega pa se je mitnica selila v Bavorski dvor, kjer je seveda vse morala adaptirati, prestaviti tehtnico itd. Za to je morala plačati toliko, kolikor bi diferenca med prejšnjo in povzegal najemnino v stari hiši ne bila znašala niti celih deset let. Bavorski dvor je sedaj seveda klerikalna last, in zato „Slovenec“ o tem vzornem gospodarstvu molči kot grob. Še blata, razsvetljevanje itd. zdaj ne kritizira, kar je prej delal po parkrat na teden. Prej je imel Stele v vsaki cestni luži svoj nos, zdaj ga pa ni nikjer.

Obiskal je naše uredništvo včeraj odlični poljski gost iz Varšave, gospod Teofil Modrzejewski, publicist, urednik „Kurjera Polskiego“ v Varšavi in pesnik satirik. Gospod Modrzejewski je bil pravkar v Italiji. Ljubljana mu je jako ugajala in o Slovencih se je izražal zelo laskavo. Obljubil je, da slovensko zemljo v kratkem obišče za delj časa.

Milan Pugelj: Mali ljudje. V založništvu Kleinmayer & Bamberg je izšla pod gorenjim naslovom izpod peresa našega znanega in priljubljenega beletrista zbirka devetero črt, ki kažejo vse vrline Pugljevega pisateljskega talenta. O knjigi izpregovorimo kaj več o priliki, za zdaj jo prav toplo priporočamo. Cena je vkljub okusni zunanosti in obširnosti (236 strani) samo 3 K za broširan, 4 K pa za vezan izvod.

Narodna čitalnica v Ljubljani obhaja letos 50-letnico svojega formalnega obstoja. Kot oblasti priglašeno društvo je ona tretja na vsem Slovenskem. V resnici pa je ljubljanska čitalnica najstarejša izmed vseh, ker je obstojala kot klub že več let pred ustanovitvijo društva. Neoporečno je, da so bile čitalnice in slična društva nekdanj po celi Sloveniji in so ponekod ob meji do danes studenec narodnega dela, vir narodnega navdušenja, da so se v njih zbirali in medsebojno spodbujali vsi naši probuditelji in delavci. V čitalnicah je bil začetek našega narodnega življenja, v njih in iz njih se je vršilo naše narodno probujanje in vstajanje. Danes vrše narodno delo predvsem druga društva in organizacije, ki so po večini izšle iz čitalnic, nekdanji čitalniški odseki: pevski glasbeni in telovadni zbori, narodno-obrambni in igralni odseki, ki so vsi postali samostojna društva. Premnogo društev zopet so ustanovili čitalničarji. Zato danes čitalnice nimajo več tistega velikega narodnega pomena, kot so ga imele nekdanj. Toda pozabiti ne smemo, da je naše čitalništvo zibelka narodne zavednosti. Zato čitalništvo zasluži, da mu je ves narod hvaležen, da ga visoko ceni, in da s svečanostno proslavo njegov veliki pomen. To naj se zgodi ob 50-letnem jubileju naših najstarejših čitalnic. Narodna čitalnica bi morala letos slovesno praznovati svojo petdesetletnico. Odbor je preložil to slavlje na januar 1912 in sklenil, da bodi ta jubilej pravzaprav proslava vsega našega čitalništva. Vse čitalnice in narodna bralna društva, vsa društva — otroci čitalnic, ves narod se naj udeleži te proslave. Slavnost se vrši 6. januarja 1912 v Ljubljani po sporedu, ki ga podajemo v sledečem v glavnih obrisi. Popoldne: slavnostno zborovanje v Narodnem domu. Popoldne: slavnostna predstava dramatičnega društva v Ljubljani s sodelovanjem drugih društev v dež. gledališču v Ljubljani, ki naj poda sliko kulturnega napredka od prvih let čitalništva do danes. Zvečer: narodni ples v veliki dvorani in vseh gornjih postorih Narodnega doma s sodelovanjem slav-

Slovenske filharmonije v Ljubljani. Gledališka predstava se vrši po potrebi že 5. januarja zvečer. Podrobnosti bodo pravočasno naznanjene. Kakor nekdanj v čitalnicah ni manjkalo nobenega narodnjaka, tako naj ne zamudi proslave čitalništva nobeden zaveden Slovenec nobena zavedna Slovenka!

Smešen prizor. V nedeljski številki našega lista smo priobčili notico o dragoncu, ki je šival senčno plahto trdke Podkrajšek na Jurčičevem trgu, kar je vzbudilo med občinstvom veliko smeha in zabave. Da morda nenastane kako nesporazumljenje, konstatiramo, da je dragonec le radi tega šival imenovano plahto, ker jo je raztrgal dragonski voz. Vsled tega je imela trdka Podkrajšek popolnoma prav, da je zahtevala od dragoncev, da sami popravijo narejeno škodo.

Ideal. Program za danes, jutri in v četrtek je zelo zanimiv. Med dr. je na programu: „Enoh Arden“, posneto po pesmi Alfreda Tennysona. Kaze se pri vseh predstavah. Krasna scenerija in izborna igra. Dolgost filma 750 m. Dalje „Pogled na Vesuv“, lep naraven posnetek v barvah. Za smeh skrbi velekomična slika „Uporni soprog“. V petek specialni večer. — V soboto „Zigomar, kralj razbojnikov v boju s Pavlom Broquetom, kraljem detektivov“. Ta slika prekaša vse, kar se je doslej kazalo. V Berlinu in na Dunaju je dosegla velikanski uspeh.

Politično in izobraževalno društvo za dvorski okraj naznanja, da se vrši v četrtek, dne 19. oktobra 1911. ob polu 9. zvečer v gostilni g. Matjana (prej „Kato-liški dom“) na Turjaškem trgu števil. 1. volilni shod, na katerem poročata kandidata za deželni zbor g. Adolf Ribnikar in državni poslanec g. dr. Vladimir Ravnihar. Somišljeniki, udeležite se shoda polnoštevilno! Odbor.

Ponesrečil je v soboto ob 10. uri po ponoči v Rožni dolini zidarski mojster Gregor Stanovnik. Konj ga je udaril v trebuh in težko poškodovanega so prepeljali v deželno bolnico, kjer je včeraj ob polu 11. uri dopoldan umrl.

Razne vesti.

*** Boj med učenci in nčenkami.** V soboto zvečer je prišlo na Dunaju po pouku med učenci in učenkami krojaške obrtne strokovne šole do pravcate bitke. Učenke so naskočile učence s palicami in žicami in jih pognale v beg. Tekom boja sta bila težko ranjena tudi dva ključavniškarska pomočnika, ki sta priskočila krojaškim učencem na pomoč.

*** Dunajskega zlatarja Adolfa** Papsta, ki je zapustil nad 70.000 kron dolgov in pobegnil v Newyork, so sedaj aretirali v Ellis Islandu in ga izročili avstrijskim oblastim.

*** Ponesrečen napad.** V Inomestu je pretečeni teden neki 34 letni tovarniški delavec iz Bavorskega napadel neko deklico in jo skušal iz neznanih vzrokov zadavati. Toda deklica se mu je hrabro postavila v bran in pričela klicati sosedo na pomoč. Napadalec se je preplašil in zbežal. Toda policija ga je izsledila še isto noč in izročila sodišču.

*** Cesar Viljem tožen.** Dne 18. oktobra se vrši v Berlinu obravnava radi tožbe glasbenika Feliksa pl. Weingartnerja proti nemškemu cesarju Viljemu kot lastniku dvorne opere. Feliks Weingartner je namreč 1. 1908. prelomil pogodbo in odšel na Dunaj, da prevzame vodstvo tamkajšnje dvorne opere. Pozneje je bila afera poravnana in sicer na ta način, da je Weingartner

MALI LISTEK.

Papeštvo in inkvizicija.

(Iz 12. zvezka knjižnice češke „Svobodno Misl“.)

(Dalje.)

Če je obtoženka visela nekaj časa (kako dolgo, naj se omeni) ukaže prečistiti oče, naj jo spuste. Če velečastiti oče spozna za dobro, ji lahko reče, da je bila sicer spuščena, da pa se bodo muke nadaljevale. Izpahnjeni ude naj se obtoženki naravnajo in odpelje naj se nazaj v ječo.

Druga dne naj jo spet pripeljejo v mučilnico in velečastiti oče ji reče: ker s tvojimi odgovori nismo zadovoljni in ker smo spoznali da vkljub tolikim okoliščinam in izpovedbam priče nečeš priznati, smo se odločili te mučiti, toda bolestneje. Zato ti svetujem, da nam rečeš... Če obtoženka obstaja pri tem, kar je rekla, jo da velečastiti oče spet mogoče privezati z vrvmi in jo iznova vpraša: Ali boš govorila resnico? Če odgovori: Saj sem že rekla, naj jo spet potegnemo kvišku in spet naj jo velečastiti oče vpraša. Ona pa neprenehoma kriči: O moj bog, ubijate me.

Če vidi velečastiti oče, da obtoženka še vedno taji, jo da spustiti.

Že izgubi zavest, naj se v protokol zapiše: Obtoženka je visela na vrveli blede, z mrzlim potom pokrita in je neprestano kričala: O moj bog itd.; velečastiti oče jo je dal položiti na klop in ji je dal vdihavati octove in žveplene pare.

Če se stanje obtoženke ne izpremeni, naj se pokliče zdravnik, ki naj preišče, če je v resnici omedlela. Če on izreče, da je v resnici brez zavesti, naj bo prepeljana nazaj v ječo in tam oskrbovana. Če je pa nezavest samo navidezna in se torej mučenje lahko nadaljuje, naj se zapiše v protokol: Nato jo je dal velečastiti oče spet kvišku potegniti.

Če se zgodi, da obdolženka pri mučenju zaspi, ali da ostane brezčutna, naj se v protokol zapiše: Ker se je pokazalo, da obdolženka boleti ne čuti in je torej prečistiti oče bil prepričan o nakanah hudiča, je ukazal, da se obdolženka popolnoma razkrije in pod pazduhami, v ustih, v laseh in na drugih krajih telesa preišče, če ni tam skrito kako sredstvo, ki bi moglo na tak način vplivati. Tudi naj se ji lasje po celem telesu popolnoma ostrizejo. Tako čisto naga in ostrizena naj bo iznova potegnjena kvišku.

Ta primera zadostuje popolnoma za presojo krščanske ljubezni in usmiljenja rimskih duhovnov in „Kristovih namestnikov“ na Petrovem prestolu v

Rimu, ki so take grdobije in krutosti nele trpeli, temveč si dajali poklanjati in so odobraval njih, v katerih so bili obsežni predpisi za nečloveško divjanje svete inkvizicije.

Če obdolženec vkljub mukam ni priznal in če je bila proti njemu samo slaba sumnja, je bil obsojen na galeje. Če je pa priznal (in to jih je storilo mnogo — tudi popolnoma nedolžnih, da bi ušli strašnim mukam) ali pa če so mu drugače dokazali, so ga po navadi „oddali posvetni roki“, da ga sežge, kar so posvetni uradi morali izvršiti pod kaznijo cerkvenega prokletstva.

Spokorne krivoverce so najprej obsojali v dosmrtno ječo in poleg tega v denarne kazni v korist inkvizicije. Krivoverci, ki so iznova zabredli v krivoverstvo, so bili sežgani in njih celo imetje je zapadlo inkviziciji, da bi imela dovolj sredstev za svoje delo. V nekaterih deželah pa so prepustili tretjino zaplenjenega imetja deželni knezom, ki so poslušno služili sveti inkviziciji. S papeškimi dekreti, kakor na pr. z dekretom Innocenca III. je bila zaplemala imetja krivovercev izrecno odobrena.

Tomaž Careña je napisal v svoji priročni knjižici za inkvizicijo o sežiganju to-le: „Krivoverce je treba iztrebiti z ognjem in mečem in edino sveta inkvizicija jih kaznuje sveto in

pravično.“

„Zakrnjeni krivoverci, kakor tudi ti, ki so spet zabredli v krivoverstvo, naj bodo brez usmiljenja izdani posvetni roki, da jih žive sežge. Oni, ki se skesajo, naj bodo najprej zadavljeni in potem sežgani. Če umrje krivoverec prej, naj se sežge njegova slika, izkopljejo in sežge njegove kosti, hiša njegova podre do tal in kraj, kjer je stala, posiplje s soljo. da bi tam nič ne raslo.“

Kadar se izvršuje razsodba, naj se obsojencu vtakne v usta cula, da ne more z govorom hujskati gledalcev. — Če bi bila smrt na grmadi še groznejša nego je, bi se morala rabiti.“

Sveta cerkev danes z vso silo nasprotuje vpepeljevanju ali sežiganju mrtvih, kakor je videti, sežiganju ni bila vedno tako nasprotna, namreč takrat ne, kadar je šlo za krivoverce.

Posvetni sodnik, ki je prevzel iz rok inkvizicije krivoverca, je moral obsojdo brez zadržka in brez ugovora izvršiti, če se je branil, je zapadel cerkvenim kaznim, ki so v temnem srednjem veku pogubile vsakega, kogar so zadele, in ki so se pred njimi tresli knezi in cesarji.

Sveta inkvizicija je celo po smrti preganjala obsojenca in celo njegovo nedolžno rodbino. V inkvizicijskih knjigah beremo: „Kdor pokoplje krivover-

ca v blagoslovljeni zemlji, bodi iz cerkve izobčen, dokler trupla krivoverca lastnoročno ne izkoplje iz zemlje; oni kraj pa bodi na veke nesposoben za pokopavanje. Truplo krivoverca bodi sežgano, kajti zločin krivoverstva je tako nečloveški, da se kazensko preganjanje ne sme ustaviti niti s smrtjo. Inkvizitor lahko posestva umrlih krivovercev zapleni in jih odda inkviziciji in lahko preganja spomin krivovercev, jih po smrti lahko proglasi za krivoverca in da sežgati. Slika umrlega se javno izpostavi in pred njo naj se berejo pokojnikova krivoverstva. Potem se odda slika posvetnemu sodišču, ki jo da sežgati tako, kakor bi dal sežgati pokojnika. Hiše krivovercev se porušijo in naj na veke služijo za smetišče umazanosti in odpadkov, nikdar več se ne smejo iznova sezidati, in vsi trami, malta in kamenje zapade inkviziciji.“

„Niti pravoverni otroci krivovercev ne smejo iz imetja svojih staršev ničesar dobiti.“

Ta nečloveški članek je bil sprejet celo v cerkveno pravo in papež Innocenc III. ga je vtemeljel s temi besedami: „Tako imenovanega usmiljenja ni mogoče vporabljaliti, kajti bog kaznuje otroke za grehe staršev!“

(Dalje.)

plačal 9000 mark za vdovski zaklad berlinske dvorne opere kot odškodnino in se tudi obvezal, da ne bo več v Berlinu nastopal kot dirigent. Toda Weingartner se je sedaj naenkrat premislil in vložil tožbo proti cesarju Viljemu, od katerega zahteva da se mu povrne 9000 mark in ga obenem tudi odveže obveznosti, ne več dirigirati v Berlinu.

* Pogrešana nemška cesarska jahta. Bivša nemška cesarska jahta „Meteor“, sedaj „Nordstern“ je odšla dne 26. septembra iz Kiela proti Gibraltarju, kamor pa še dosedaj ni došla. Vsled tega se domneva, da je kje ponesrečila. Vse telegrafične poročila so brezuspešne.

* Ženska volilna pravica v Ameriki. V Kaliforniji je rezultat ljudskega glasovanja glede ženske volilne pravice izkazal 3000 glasov večine v prid ženskam. Kmečko prebivalstvo malodane do zadnjega glasovalo za žensko volilno pravico. Uspeh tega štetja bo zelo velikega pomena za prihodnje predsedniške volitve v Združenih državah. Predsednik Taft je že javno izjavil, da je odločen pristaš ženske volilne pravice.

* Viharil na Jadranskem morju. Tekom zadnjih viharjev na Jadranskem morju so med otokom Brač in celino ponesrečile tri ladje, ki so zadele v pečine. Moštvo parnika „Danica“ se je rešilo, dočim se je moštvo obeh ostalih ladij potopilo.

* Otroci povzročili strašen požar. V občini Aranvoskomlos na Ogrskem je divjal v petek strašen požar, ki je uničil 15 hiš in vsa zraven se nahajajoča gospodarska poslopja. Škoda znaša 300—400.000 K. Požar so povzročili otroci, ki so na nekem skednju kadili cigarete in ogorke vrgli med slamo.

* Prava ženska vas je vasica Frossy na Frahoskem. Šteje približno 500 prebivalcev in se odlikuje po tem, da so skoro v vseh uradih nastavljene same ženske. Na kolodvoru je postajenačelnica zelo sposobna in pridna.

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

Turški oficirji — begunci.

Rim, 16. oktobra. Včeraj je dospelo v Tripolis 150 turških oficirjev, ki so odložili vojaško uniformo in se udali. Splošno prevladuje mnenje, da bo tudi turška tripoliška armada, ki je skoro že brez oficirjev in provianta, v najkrajšem času kapitulirala.

Italijanske šole v Turčiji.

Carigrad, 16. oktobra. Vlada je ukazala zapreti vse turške šole v Turčiji, učitelje pa izgnati. Posredovanje nemškega poslanika Marschala v Carigradu ni imelo tozadevno nikakega uspeha.

Oboroževanje Bolgarske.

Carigrad, 16. oktobra. „Sabel“ poroča, da pošilja Bolgarska na mejo vedno večje oddelke vojaštva in ne prestando napravljati nove utrdbe. Včeraj je že prišlo med Bolgari in Turki do spopadov.

Sofija, 16. oktobra. Vojni in zunanji minister sta imela danes daljše posvetovanje glede spopadov na meji in kritičnega mednarodnega političnega položaja.

Obiski kralja Petra oddovedani.

Belgrad, 16. oktobra. Radi kritičnega mednarodnega političnega položaja so vsi obiski kralja Petra na evropskih dvorih odpovedani, da celo obisk v Parizu, ki bi se moral vršiti še tekom tega meseca je preložen na nedoločen čas.

Italijansko brodogradje.

Carigrad, 16. oktobra. Italijansko vojno brodogradje, ki je zasedlo Tobruh je po turških uradnih poročilih obstajalo iz sledečih ladij: „Vittorio Emanuele“, „Roma“, „Napoli“, „Regina Elena“ in več torpednih rušilcev. Brodogradje je poveljeval admiral Aubry, ki je takoj po padcu mesta odšel z brodogradjem v Egejsko morje, kjer še sedaj križari.

Slovenski klerikalci proti uradnikom.

Dunaj, 16. okt. V parlamentu vlada uprav velikansko ogorčenje nad slovenskimi klerikalci, ki zahtevajo na vsak način prvo čitanje uradniške predloge. Da pride predloga hitreje v odsek se nameravajo skoro vsi govorniki radi postopanja slovenskih klerikalcev odpovedati svojim govorom.

Največja zaloga ur, zlatnine in srebrnine. Lastna tovarna ur v Švici. Tovarniška znamka **IKO**
H. SUTTNER, Ljubljana
Mestni trg. — FILIALKA: Sv. Petra cesta. — Telefon št. 273.

Italijansko vseučiliško vprašanje.

Dunaj, 16. okt. Italijanska ljudska stranka je sklenila, da vložijo v zbornici predlog v katerem bo zahtevala, da pride vprašanje italijanske pravne fakultete še pred proračunsko debato na dnevni red.

Novi ogrski trgovinski minister.

Dunaj, 16. okt. Novim ogrskim trgovinskim ministrom je imenovan poslanec Beothy, pristaš Tiszove vladne frakcije.

Maksim Gorki nevarno obolel.

Rim, 16. okt. Iz otoka Capri se poroča, da je tamkaj nevarno obolel znani ruski pisatelj Maksim Gorki.

Bosenski sabor.

Sarajevo, 16. okt. Današnja seja ni imela nikakega uspeha, ker med strankami n bili mogoče doseči sporazuma glede volitev v posamezne odseke.

Lastnik, glavni in odgovorni urednik

Milica Plut.

Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Mali oglasi.

Beseda 5 vin. Najmanjši znesek 50 vin. Pisemnim vprašanjem je priložiti znamko 20 vin. — Pri malih oglaših ni nič popusta in se plačujejo vnaprej; zunanji inserenti v znamkah. Zaključek malih oglasov ob 6. uri zvečer.

Damski nakitni klobuki se radi opustitve modistovske obrti po jako ugodni ceni prodajo v modni trgovini P. Magdič, Ljubljana nasproti glavne pošte. 606/x—4

Oženjeni vešč slovenskega in nemškega jezika želi službo skladiščnika v trgovini ali tovarni. Ponudbe pod „Skladiščnik“ na „Prvo anončno pisarno“. 607/3—1

Dobra hrana se išče. Ponudbe pod „Hrana“ „Prva anončna pisarna“. 615/1—1

Jako lepa enoletna us es (Foxterrier) se odda. Kolodvorska ulica 28. I. nad. 615/1—1

Dijaki, ali dijakinje vseh zavodov se sprejmo pod „Osmošolci“ Prva anončna pisarna. 612/2—1

Stanovanje z dvema sobama, kuhinjo in pralnikom se odda s prvim novembrom. Naslov pove „Prva anončna pisarna“. 613/3—1

Kdor želi nabaviti pokojnim nagrobni spomenik, naj ogleda zalogo pri novem pokopališču Sv. Križu v Ljubljani. Tam vam bo najsolidnejše in po zadovoljnosti postreženo. Preskrbi vam tudi slike po jako ugodnih cenah. F. Kunovar, kamnosek. 404/15—1

Kdor išče ali oddaja kako

službo,

kdor hoče kaj

kupiti ali prodati,

doseže to najlažje, ako

inserira

v Malih oglaših „Jutra“. Za besedo se plača

samo 5 vinarjev.

Podružnica „Jutra“

za Sp. Šiško in okolico

v Sp. Šiški, Celovška cesta št. 13,

(v hiši g. Moharja) nasproti cerkve,

sprejema poročila za uredniški del

list, oglase, naročnino itd.

Uradne ure od 2.—5. popoldne.

Jako zanimiv, zabaven in poučen list s slikami je

„Ilustrovani tednik“

ki izhaja vsak petek ter stane četrletno K 1.80.

Zahtevajte ga povsod! Naročite ga in inserirajte v njem!

Naslov: Ilustrovani Tednik, Ljubljana.

Prva kranjska drogerija, parfumerija, fotomanufaktura itd.

Anton Kanc

Ljubljana, Židovska ulica št. 1.

Zunanja naročila izvršuje z obratno pošto. — Ceniki so na razpolago.

Priporoča se za vsa v svojo stroko spadajoča dela

J. ZAMLJEN

čevljarški mojster

V LJUBLJANI

— Sodnijska ulica št. 3 —

Dobe se tudi izgotovljena obuvala. Izdeluje prave gorske in telov. čevlje.

Kite iz las

po 5, 7, 9 in 12 K. — Barva za lase in brado „Neril“ od dr. Drallea v steklenicah po K 2— velike K 4. Lasne podlage in vse vrste mrežice. Lasulje, brade, šminke in vse drugo za maskiranje priporoča po zmernih cenah

S. STRMOLI, brivec in lasničar Ljubljana, Pod Trnčjo št. 1 (zraven čevljarkega mostu.) Izdelovalnica za vsa lasna dela. Cenik se pošilja na zahtevo zastoni.

FR. KS. KASPER

Ljubljana, Vegova ul., v bližini realke.

Zaloga raznega pohištva

hišnih oprav za spalne in jedilne sobe, vseh vrst tapetiranega pohištva, naslanjačev, otomanov, kakor tudi pisarniških oprav, dalje različnih platnenih in lesenih rolo, žaluzij in železnih valčnih zastorov. — Velika množina izgotovljenih oprav za spalne in jedilne sobe vedno v zalogi.

Priznalna pisma, ceniki in vzorci na poljubno razpolago.

Velikanska izbira oblek, površnikov, ulstrov itd.

za gospode in dečke v najboljši izvršitvi in :: krasnih vzorcih. ::

A. KUNC

Ljubljana, Dvorni trg 3.

Strogo solidna postrežba.

Fran Hladnik

Mici Hladnik

rojena Hočevnar

— poročena. —

Ljubljana Zagorje

dne 16. oktobra 1911.

Mesečna soba

se takoj odda boljsemu gospodu. — Sprejme se tudi še nekaj gospodov na dobro hrano. Točna postrežba.

Kongresni trg št. 3, II.

V najem se da dobro idoča

trgovina

z mešanim blagom

v večjem kraju na deželi, z ali brez zaloge.

Tozadevne ponudbe pod „Promet 40.000“ na upravo „Jutra“.

Slovenci darujte za „Sokolski dom“ v Borovljah.

V najem se išče v Ljubljani na prometnem kraju

trgovski lokal.

Ponudbe pod „Nova trgovina“ na upravo tega lista.

V najem se išče v Ljubljani

gostilna

prostori,

ki bi bili pripravi za gostilno. — Ponudbe pod „Nova gostilna“ na upravo tega lista.

Sprejme se

krepek, do 20 let star

mladenič,

ki bi opravljal v vinski kleti in v trgovini z vinom v buteljkah. Oni, ki poznaje kletarske posle, imajo prednost.

Ponudbe pod „Kletarski pomočnik“ na upravo tega lista.

Pri nakupu

sukna in manufakturnega blaga

priporočamo trgovino

LENASI & GERKMAN

Ljubljana, Stritarjeva ulica št. 4.

Zimsko perilo

za gospode, dame in otroke, bluže, spodnja krila, hišne halje, nočne čevlje, vse v največji izbiri in najboljše kakovosti v modni in športni trgovini

P. Magdič

Ljubljana, nasproti glavne pošte

„JUTRO“ se prodaja v Ljubljani

po 6 vinarjev

v naslednjih tobakarnah:

južni kolodvor, na peronu

Državni kolodvor.

Blaž, Dunajska cesta.

Sever, Krakovski nasip.

Pichler, Kongresni trg.

Češark, Selenburgova ulica.

Dolenec, Prešernova ulica.

Fuchs, Marije Terezije cesta.

Mrzlikar, Sodna ulica

Šušter, Miklošičeva cesta.

Zupančič, Kolodvorska ulica.

Pirnat, Kolodvorska ulica.

Šenk, Resljeva cesta.

Kotnik, Šiška.

Tivoli, na žel. prel. pri Nar. domu.

Košir, Hišlerjeva ulica.

Stlene, Valvazorjev trg.

Sušnik, Rimska cesta.

Ušeničnik, Židovska ulica.

Kleinstejn, Jurčičev trg.

Križaj, Sp. Šiška.

L. J. Fröhlich

sobni slikar in plesarski mojster,

Ljubljana, Hrenova ulica 17.

se priporoča ob Vseh svetih za pleskanje in prenovljenje nagrobnega omrežja, križev, napisov itd. Postrežba točna in solidna.

Poštno-branilnični račun št. 67.626.

Fotografske aparate

in veliko zalogo vseh v to stroko spadajočih potrebščin priporoča

fotomanufaktura in drogerija

„Adrija“

v Ljubljani, Selenburgova ulica 5.

5000 K zaslužka

plačam onemu, ki dokaže, da moja čudežna zbirka 300 kosov za samo 6 K ni priložnostni kup in sicer:

1 prava švicarska slika. Roskopf-pat. žepna ura dobro idoča in točno regul. s pismono 3letno garancijo tovarne, 1 amerik. double-zlata verižica, 2 amerik. double-zlata prstana (za gospoda in damo), 1 angl. pozlačena garnitura (manšetni, ovratniški in prsni gumbi), 1 amerik. žepni nož (5delni), 1 eleg. svilen kravat (barva in vzorec po želji najnovejše fasone), 1 krasna kravatna igla s simli-briljantom, 1 krasna damska broša (zadnja novost), 1 koristna popotno-toaletna garnitura, 1 eleg. prava usnjata denarnica, 1 par amerik. bon-tonov z imit. draguljem, 1 pat. angl. vrem. barometer, 1 sal. album s 36 umetniškimi in najlepšimi razgledi sveta, 1 krasni ovratni in lasni koljer iz pravih orijentalnih biserov, 5 indijskih proroških hudčikov, ki zabavajo celo družbo, in še 250 različnih predmetov, ki so v vsaki hiši potrebni in nepogrešljivi, gratis. Vse skupaj z eleg. sistem Roskopf žepno uro vred, ki je sama dvojne vredne, stane

K 6.—

— Dobi se po povzetju ali proti predplačilu (tudi znamke se sprejmejo) od

A. G. E. B., razpošiljalnica, Novi Sanced št. 122.

Če se naročita 2 zavoja, se ena primarna britva ali 6 najfinjših platnenih žepnih robcev zastoni pridene. Za neugojajoče denar brez vsega takoj nazaj, tako da je sak riziko izključen.

Trgovec ali obrtnik

mora, ako hoče napredovati, opozarjati občinstvo na svojo trgovino. Reklama je duša vsakega podjetja in vsak trgovec ali obrtnik,

ki noče biti skrit

samo v svoji ulici, ampak hoče dobiti odjemalce iz vseh delov mesta in tudi z dežele,

bo inseriral v „Jutru“

ki se čita in je priljubljeno povsod po Slovenskem.

Najbolj varno naložen denar!

Največja slovenska hranilnica!

Denarnega prometa do 31. dec. 1910 nad 564 milijonov K.

Stanje hranilnih vlog nad 40 milijonov K.

Rezervni zaklad nad 1.200.000 kron.

Mestna hranilnica ljubljanska

v Ljubljani, v lastni hiši, Prešernova ulica šte. 3.

sprejema vloge vsak dan in jih obrestuje po $4\frac{1}{2}\%$ brez odbitka. Nevzdržene obresti pripisuje vsakega pol leta h kapitalu. Sprejema vložne knjižice drugih denarnih zavodov kot gotov denar.

Denar in knjižice se lahko pošiljajo po pošti.

Za varnost naloženega denarja jamči zvraten rezervnega zaklada še mestna občina ljubljanska z vsem premoženjem in z vso davčno močjo. Izguba vložnega denarja je nemogoča, ker je po pravilih te hranilnice, potrjenih po c. kr. deželni vladi izključena vsaka špekulacija z vloženim denarjem.

Za varčevanje ima vpeljene lične domače hranilnike, v podpiranje slovenskih trgovcev in obrtnikov pa

Kreditno društvo.

Posoja na zemljišča po 5% in proti poplačevanju dolga po najmanj $\frac{1}{4}\%$. Dolžnik pa more svoj dolg poplačati tudi poprej, ako hoče. Posoja se tudi na menice in vrednostne papirje.

Največje podjetje konfekcijske stroke je
ogromna trgovina

O. BERNATOVIČ

Ljubljana, Mestni trg 5

katera ima že začetkom sezije

nad 30.000 komadov svežega blaga
po najnižjih cenah

in to

nad 5000 kom. najfinejših oblek za gospode	nad 2000 kom. posamez. hlač in telovnikov
„ 2000 „ najfinejših površnikov, športnih in zimskih sukenj	„ 3000 „ oblek za dečke in otroke
„ 3000 „ pelerin	„ 15000 „ najmodernejske konfekcije za dame in deklice.

Solidna postrežba.

Priznane nizke cene.

Rezervni zaklad
nad pol milijona
kron

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

Stanje hranilnih
vlog dvajset
milijonov kron

registrovana zadruga z neomejeno zavezo
v lastnem združnem domu v LJUBLJANI Dunajska cesta šte. 18

obrestuje hranilne vloge po čistih

$4\frac{1}{2}\%$

brez odbitka rentnega davka

Sprejema tudi vloge na tekoči račun v zvezi s čekovnim prometom ter jih obrestuje od dne vloge do dne dviga.

Posojuje na zemljišča po $5\frac{1}{4}\%$ brez amortizacije ali na amortizacije po dogovoru.

Telefon šte. 185 interurban.

Eskomptuje
trgovske menice.

Ustanovljena
leta 1882.

Denarni promet
v letu 1910
K 100.000.000—

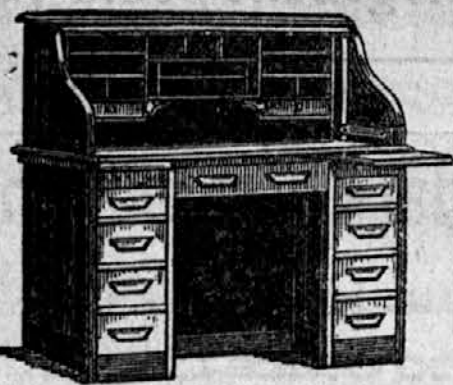

Eskomptuje
trgovske menice.

Ustanovljena
leta 1882.

Upravno premoženje
v letu 1910
K 20.500.000—

račun
pri avstrijski pošti hranilnici šte. 828.406.
pri opziški pošti hranilnici šte. 19.804.

Pulte od 65 K naprej.

Zastopstvo in zaloga

pisarniških oprav
znamka „Jerry“.

THE REX CO.

Ljubljana, Šelenburgova ul. 7.

Ogled prost.

Ceniki zastonj in franko.

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica.

Vse čist dobiček se razdeljuje zavarovancem; dosedaj se ga je izplačalo K 2.495.719—.

„SLAVIJA“

vzajemno zavarovalna banka v Pragi.

Reserve in fondi K 54.000.000. Izplačane odškodnine in kapitalije K 109.856.860-58.

Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovensko-narodne uprave.

Vsa pojasnila daje:

Generalno zastopstvo v Ljubljani v Gosposki ulici št. 12.

Pisarne so v lastni bančni hiši.

Zavaruje poslopja in premoženje proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Zavaruje proti tatvinam, razbitju ogledal in okenakih plošč.

Škode cenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje.

Dovoljuje iz čistega dobička izdatno podporo v narodne in občnokokristne namene.

Učiteljska tiskarna, Franciškanska ulica št. 8.

registrovana zadruga z omejenim jamstvom

priporoča svojo bogato zalogo najnovejših tiskovin za šole, krajne šolske svete, županstva in druge urade. — Tiskarna sprejema vsa v tiskarsko in litografsko stroke spadajoča dela ter jih izvršuje točno, okusno in po solidnih cenah. — Tiskanje šolskih knjig in časopisov

Lastno založništvo.
Muzikalije.

Telefonska šte. 118.

Najmodernejshe črke.
Litografija.

Poštne hranilnice šte. 78.307.

Del. glavica:
K 8.000.000.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Rez. fond nad
K 800.000.

Stritarjeva ulica šte. 2, (lastna hiša)

priporoča promese dunajskih komunalnih srečk za žrebanje dne 2. novembra t. l. Glavni dobiček K 300.000—, Cena K 18—.

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu in Gorici.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih $4\frac{1}{2}\%$.